

rozhovor s gabrielem chifem str. 6
osamělost romanopisce str. 7
anketa mezi překladateli z rumunštiny str. 8
petr král: básníková lenost str. 9
karolína vyskočilová: korpus banát str. 10
romantický hrdina v neromantické době str. 13
oișteanova próza str. 16

18/10/2012; 30 Kč

www.itvar.cz

tvar
LITERÁRNÍ OBTÝDENÍK

12 **17**

nemám rád bílá místa na mapě

ROZHOVOR
S JINDŘICHEM VACKEM

foto Veronika Vacková

Claudiu Komartin

Báseň

V ústech si chovám zmiji,
jež řádí jako zběsilá
pod klokotajícím tlakem jazyka.
Kdokoli zkusí tu zmiji rozdrtit
nebo jí useknout hlavu,
ten zkříží svůj osud
s ostrím gilotiny, již vydechují.

Mé tělo je světařil nekrózy.

Je deset. Jsem sám. Válka začne co nevidět.
Zmije ke mně pozvolna otáčí hlavu a pláče.

Z rumunštiny přeložila
Libuše Valentová

Jindřich Vacek se narodil roku 1955 v Plzni. V letech 1974–9 studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy kombinaci rumunština–francouzština, rok nato odjel do Bukurešti, kde na místní univerzitě působil jako lektor češtiny (s roční přestávkou až do roku 1993); v současné době pracuje jako redaktor v nakladatelství Argo. Překládá především z francouzštiny a novohebrejštiny, příležitostně i z jiných jazyků, románských a slovanských, některými dalšími se zabývá spíše teoreticky. V roce 2007 získal Jungmannovu cenu za překlad knihy jidiš příběhů a legend *Majsebuch* (viz též *Tvar* č. 20/2007, s. 3).

Kdy jste si všiml, že jsou pro vás jazyky důležitější než pro vaše vrstevníky? Vzpomněl byste si případně na nějaké dětské zážitky s jazykem – jazyk skýtá dětem (a nejen jim) dost široké pole pro rozvíjení všelijakých her...

Hry s jazykem? Vzpomínám si, že jako dítě jsem převáděl tvary do slov, tak třeba rysy lidského obličejce jsem dokázal vystihnout několika slovy tak, že jsem si tvář dotyčného ještě po letech vybavoval poměrně přesně. Ale spíš než jazykové hříčky jsem si vymýšlel příběhy. Pokud jde o cizí jazyky, ty jsem si začal osvojovat ve škole, chodil jsem totiž na základní školu s rozšířeným jazykovým vyučováním. Od třetí třídy jsme měli ruštinu a od páté angličtinu, v šesté třídě jsem krátce chodil na francouzštinu. V sedmé třídě jsem se začal zajímat o další jazyky, v patnácti letech jsem mluvil heb-

rejsky. Už jako velmi mladého mě zajímala odlišná morfologie různých jazyků.

Jak vás napadlo ve věku, kdy se většina chlapců zabývá angličáky nebo fotbalem, věnovat se jazykům v teoretické rovině, navíc i těm méně obvyklým?

Jak říkám, měl jsem už tenkrát zálibu v tvarosloví, a ta už mi zůstala. Navíc jsem byl hrozně zvědavý a nesnesl jsem pomýšlení, že i v Evropě jsou země a kraje, které jsou pro mě jen bílými místy na mapě.

Zajímala vás tedy spíš struktura jazyků, než že byste si v daném jazyce chtěl něco konkrétního přecíst nebo že by to mělo jiný praktický důvod – je to tak?

Na prvním místě mě vždycky zajímalo tvarosloví, zajímaly mě i umělé jazyky, kterými žádné společenství nemluví a v nichž

neexistuje literatura. V tomhle směru je mým posledním objevem *brithenig*, umělý románský jazyk, který si vymyslel Andrew Smith z Nového Zélandu. Je to spíš žertovný pokus o vytvoření románského jazyka se silným keltským substrátem, jakým mohli mluvit romanizovaní Britové. Keltský substrát se projevuje nejen ve výslovnosti, ale také v tvarosloví – setkáváme se tu s příznačnými hláskovými změnami na začátku slov, jak je známe třeba z irštiny.

A praktické využití jiných jazyků, třeba hebrejštiny?

O tom se tehdy nedalo ani uvažovat. V té době jsem si nedovedl představit, že někdy dostanu do ruky knížku v novohebrejštině,